

ЗАМАНАУИ
ПСИХОЛОГИЯНЫҢ
САЛАЛАРЫ

Психология ғылым ретінде

Адам туралы
ғылымдар жүйесіндегі
психологияны орны
және міндеттері

Заманауи тұлғаның
қалыптасуы

Психологияның
әдістері мен
әдістемелері

Психологияны
даму тарихы

**ПСИХОЛОГИЯ ДЕГЕН
НЕ?**

Психология — адамның дара тұлғалық психикасын, өзінің сан-алуан сезім, аффективтік, интеллектуалды, басқа да туа біткен функцияларымен бірге сыртқы ортамен өзара әрекетін зерттейтін ғылым, кей-кезде адам мінез-құлығын зерттеу деп те анықталады.

Вильгельм Вундт неміс психологы мен физиологы. Эксперименталды психологияның негізін қалаушы ретінде танылған. Адам санасының негізгі құрамдас бөліктерін зерттеу арқылы, адамның ақыл ойын түсінуге тырысты.

ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ОРНЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

- Психологияның зерттеу пәнінің негізіне, адам болмысының табиғаты, психикалық құбылыстары, үрдістері, қасиеттері кіреді. Адам дамуының заңдылықтары және оның ерекшеліктері туралы ғылыми ілімдердің жүйесі жалпы қоғамның дамуы үшін қажет. Бірақ адам жеке өзіндік арнайы мәселелері бар әр түрлі ғылымдардың амалдары арқылы кешенді зерттеулердің объектісі болып саналады

ЗАМАНАУИ ТҰЛҒАНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ МЕН ҚОҒАМДЫҚ САНАНЫ ЖАҢҒЫРТУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯ

- И.С.Кон былай деп жазады: « Бір жағынан, ол нақты индивидті әрекет субъектісі ретінде оның барлық жеке қасиеттерімен, әлеуметтік рөлдерімен бірге белгілейді. Екінші жағынан, тұлға индивидтің әлеуметтік қасиеттері ретінде, осы дамның басқа адамдармен тура немесе жанама өзара әрекеттесуі нәтижесінде түзілген бойындағы әлеуметтік маңызы бар қасиеттердің жиынтығы ретінде түсіндіріледі. Тұлғамен қарым-қатынас субъектісінде көреді.»

- **Тұлға** дегеніміз –ол тұрақты психологиялық сипаттамалар жүйесінде алынған нақты адам. Ондай сипаттамалар қоғамдық байланыс пен қатынастарда көрініс беріп, адамның өзі меноны қоршағандар үшін маңызды орын алады, оның адамгершілік қылықтарын айқындайды және оның өзіне, ортасы үшін маңызды мәнге ие.

ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ӘДІСТЕРІ

- Объективтік психологиялық зерттеулер қағидасы зерттеу пәні ерекшеліктеріне тәуелділік көптеген әдіснамалық құралдарымен іске асады. Оны былай түсіну керек: психика, сана, ішкі және сыртқы көріністердің бірлігінде зерттеледі. Осыған байланысты бұл қағиданың талаптары бойынша кез келген психикалық құбылыстар сыртқы себептер мен ішкі жағдайлардың бірлігінде қаралыстырады.

ПСИХИКАЛЫҚ ҚҰБЫЛЫСТАРДЫ ДАМУ ҮСТІНДЕ ЗЕРТТЕУ

- Психологиялық зерттеулерді құрудың негізгі қағидасы психикалық құбылыстарды даму үстінде зерттеу болып табылады. Объективтік дүние әр уақытта қозғалыста және өзгерісте болады, сондықтан да оны бейнелеу өзгеріссіз, қозғалыссыз болуы мүмкін. Егер де психикалық құбылыстар үздіксіз өзгеріп, дамып отырса, ондай жағдайда жан-жақты байқауға бағытталған кез келген зерттеулерді құру міндетті түрде қарастырылуы қажет.

ПСИХОЛОГИЯНЫҢ ДАМУ ТАРИХЫ

- Психология ертеде қалыптасқан ғылымдардың қатарына жатады: ол 2500 жылдан астам бұрын ертедегі Грецияда пайда болған.
- Ертедегі гректің данышпан ғалымы Аристотель өзінің «жан туралы» атты еңбегінде алғаш рет психикалық құбылыстарға бір жүйелі талдау жасайды. Аристотелді психологияның негізін салушы деп атауға болады. Екінші жағынан, психологиялық құбылыстарды және оның заңдылықтарын ғылыми эксперименталдық түрде зерттеу шын мәнінде XIX ғ. Ортасынан **бастап, қалыптаса бастады.**